

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΑΛΤΗ

Εκθεση-καταπέλτι στις κυβερνητικές επιλογές για την αναδιοργάνωση του δημόσιου τομέα, στην οποία εκτιμάται ότι «η πρακτική εφαρμογή της καταδεικνύει ότι είναι βίαιη, απρογραμμάτιστη και ασυντόνιστη εξυπηρετώντας την εύκολη αναπαγωγή του πελατειακού κράτους», έχει εκπονήσει το Διοικητικό Επιμελητήριο.

Στην έκθεση, που υπογράφεται από τον πρόεδρο και τη γραμματέα του Επιμελητηρίου, Κώστα Παπαδημητρίου και Ζωή Πεντόπη, γίνεται λόγος για «Οργανισμούς του Δημοσίου που δύο χρόνια μετά τις δεσμεύσεις δεν έχουν δημιουργηθεί», για «τυφλές» απολύσεις και για οριζόντια μέτρα που λήφθηκαν χωρίς να έχει προηγηθεί καμία μελέτη. Αντίστοιχα, γίνεται μια εκτενής αναφορά στις μνημονιακές στρατηγικές αναδιοργάνωσης της δημόσιας διοίκησης, τόσο ως προς την αξιολόγηση των δομών και των νέων οργανισμών όσο και στο κομμάτι των διαθεσιμότητων και των απολύσεων.

«Βίαιη και απρογραμμάτιστη» η αναδιοργάνωση του κράτους

Σε έκθεση του Διοικητικού Επιμελητηρίου γίνεται εκτενής αναφορά στις παρεμβάσεις που έγιναν στη δημόσια διοίκηση, με μοναδικό κριτήριο τις μνημονιακές στρατηγικές για τη συρρίκνωση της με «τυφλές απολύσεις» και οριζόντια μέτρα, οι οποίες κρίνονται ως μη βιώσιμη λύση, ενώ γίνεται λόγος για νομοθετικό κομφούζιο...

θεί εμπεριστατωμένη επιστημονική μελέτη αξιολόγησης των δομών των υπηρεσιών στις οποίες υπηρετούν.

Παράλληλα, η πράξη κατέδειξε ό-τι τα κριτήρια επιλογής των υπαλλήλων που ετέθησαν σε διαθεσιμότητα υπήρξαν πλήρως ανορθολογικά. Χαρακτηριστικά αναφέρεται η περίπτωση στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, εκ των οποίων οι 498 θέσεις ανήκαν στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, θέτοντας εκτός υπηρεσίας το 49% του διοικητικού του προσωπικού, με το πρόσχημα ότι είναι πλεονάζον.

Ωστόσο, αμφισβητείται στην περίπτωση αυτή, και πιθανότατα όχι μόνο, η τήρηση της προαπατούμενης διαδικασίας, που προέβλεπε το άρθρο 90, δηλαδή η έκδοση της α-

θολογισμό της διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού.

Ωστόσο, η πρακτική εφαρμογή κατέδειξε ότι προσδιοριστικοί παράγοντες, κατά το σχεδιασμό των θεσπιζόμενων ρυθμίσεων, δεν ήταν σε καμία περίπτωση ο ουσιαστικός εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης και η αποτελεσματική αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της, αλλά οι ασφυκτικές επιταγές

Οπως κατέδειξε η πράξη, η εφαρμογή του θεσμού της προσαρμοστικής διαθεσιμότητας προκάλεσε οξύτατα διοικητικά προβλήματα καθώς, μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα, εξήλθαν από την ενεργό υπηρεσία έμπερα διοικητικά στελέχη, πολλά εκ των οποίων υπηρετούσαν σε θέσεις ευθύνης, δημιουργώντας περαιτέρω διοικητικές δυσλειτουργίες, ελλείψεις και κενά

φαινεται ξεκάθαρα από την εγκύκλιο για την πρώτη εφαρμογή των περιγραμμάτων θέσεων εργασίας που εξέδωσε το υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης στην οποία, ενώ αναγνωρίζει ότι δεν έχουν εκδοθεί οι νέοι Οργανισμοί των υπηρεσιών, δεν έχουν οριστεί οι προϊστάμενοι των νέων οργανικών μονάδων και δεν έχει γίνει η κατανομή του προσωπικού σε αυτές, κα-

1 Νέοι Οργανισμοί και Περιγράμματα θέσεων

Σύμφωνα με την έκθεση, οι πλάι-οιο της αναδιοργάνωσης δεν ορίστηκε ποτέ. Αντ' αυτού προχώρησαν παράλληλες ασκήσεις οι οποίες όμως δεν συναντήθηκαν. Η πρώτη αφορούσε τη διατύπωση προτάσεων συγχώνευσης/κατάργησης νομικών προσώπων, η δεύτερη την αναδιοργάνωση των υποργείων και την κατάρτιση νέων Οργανισμών και η τρίτη τα περιγράμματα θέσεων εργασίας.

Πέραν όμως του ότι οι δράσεις αυτές δεν λειτουργήσαν ως επί μέρους παρεμβάσεις ενός συνολικότερου σχεδιασμού, δεν ακολούθησαν και κανένα κριτήριο εμπειρογνωμοσύνης.

Οι δομές που καταγράφηκαν δεν αξιολογήθηκαν με κανένα άλλο κριτήριο πέραν του ονομαστικού. Δεν αξιολογήθηκαν δηλαδή με βάση το μοναδικό ορθολογικό κριτήριο, εκείνο της αποδοτικότητας και του προσφερόμενου έργου. Δεν αξιολογήθηκε κατά πόσον η δομή παράγει προστιθέμενη αξία στο έργο της οργάνωσης στην οποία εντάσσεται.

2 Η αναδιοργάνωση των υποργείων

Η ίδια μεθοδολογία ακολουθήθηκε και για τους νέους Οργανισμούς των υποργείων. Αντί της πραγματικής αξιολόγησης των οργανικών μονάδων, επιχειρήθηκε η άκριτη συγχώνευσή τους, θεωρώντας ότι έτσι επιτυγχάνεται ο μνημονιακός στόχος της αναμόρφωσης/αναδιοργάνωσης των υποργείων.

Η διαδικασία που ακολούθηθηκε ήταν εντελώς ερασιτεχνική, όπως

λέει τα υπουργεία να ολοκληρώσουν τη σύνταξη των περιγραμμάτων θέσεων εντός ενός μηνός.

Το αποτέλεσμα, όπως ήταν αναμενόμενο, ήταν και τα ίδια τα περιγράμματα που «δημιουργήθηκαν» να αποτελούν μια εικονική προσπάθεια και να απεικονίζουν ουσιαστικά τη δουλειά που οι υπάλληλοι έκαναν ήδη.

Αντί δηλαδή να αναλύονται οι θέσεις εργασίας, σύμφωνα με τις αντεκπεμμένες αρμοδιότητες και τις λειτουργικές ανάγκες των υπηρεσιών, οι συντάκτες άφησαν την επεξεργασία και την ανάλυση των περιγραμμάτων στα στελέχη της διοίκησης τα οποία βεβαίως προχώρησαν με καθαρά υποκειμενικό τρόπο υπό το φόβο της διαθεσιμότητας, στην περιγραφή των καθηκόντων που ασκούσαν ήδη, «φωτογραφίζοντας» ουσιαστικά τον εαυτό τους.

Και ενώ ο συγκεκριμένος στόχος έπρεπε να υλοποιηθεί έως τον Ιανουάριο του 2013 μέχρι σήμερα δεν έχει ολοκληρωθεί κανένας «νέος» Οργανισμός υποργείου, ούτε βεβαίως τα αντίστοιχα περιγράμματα. Υστερα από σχεδόν δύο έτη αναδιorgάνωσης, η οργανωσιακή ρευστότητα εξακολουθεί να είναι κυρίαρχο χαρακτηριστικό.

Όπως λοιπόν συνάγεται από τα ανωτέρω, οι παρεμβάσεις που στοχεύουν αποκλειστικά στη συρρίκνωση του δημοσίου τομέα δεν αποτελούν βιώσιμη λύση.

3 Εφεδρεία, διαθεσιμότητα, κινητικότητα

στις υπηρεσίες όπου υπηρετούσαν αλλά και ευρύτερα.

Το νομοθετικό κομμάτι συνεκίστηκε τόσο με το Νόμο 4093/2012 όσο και με το Νόμο 4172/2013, με τον οποίο επιχειρήθηκαν οριζόντιες απομακρύνσεις, μέσω της κατάργησης της ειδικότητας των σχολικών φυλάκων, των θέσεων του κλάδου της Δημοτικής Αστυνομίας, καθώς και των ειδικότητων, κατά κλάδο και κατηγορία, του προσωπικού της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με απώτερο, υποτίθεται, στόχο τον εξο-

Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι, ενώ αρχικά στις εξαιρέσεις περιλήφθηκαν, μεταξύ άλλων, και οι κάτοχοι μεταπτυχιακών και διδακτορικών τίτλων, για τους οποίους προβλεπόταν μετάταξη τους σε προσωποπηγαιές θέσεις, τρεις μόλις ημέρες μετά την ψήφιση του Νόμου 4172/2013 και υπό τις ασφυκτικές πιέσεις της τρόικας, εκδόθηκε ο Νόμος 4174/2013, με τον οποίο ουσιαστικά ακυρώθηκε η εξαιρεση των κατόχων μεταπτυχιακών και διδακτορικών τίτλων από τη διαθεσιμότητα.

Είναι ιδιαίτερα αποθαρρυντικό το γεγονός ότι, κατά τη θέσπιση και εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων αυτών, δεν ελήφθησαν υπόψη, όχι μόνο οι βασικές αρχές Δικαίου αλλά και της Διοικητικής Επιστήμης. Όπως προκύπτει από όσα προαναφέρθηκαν, στις περισσότερες περιπτώσεις εφαρμόστηκαν οριζόντια μέτρα απομάκρυνσης των υπαλλήλων, δίχως να προηγη-

της τρόικας, της οποίας τα κριτήρια ήταν αυστηρά δημοσιονομικά, στερούμενα και των στοιχειωδών ακόμμη ποιτικών χαρακτηριστικών διαρθρωτικής αλλαγής.

Αν στα ανωτέρω προσθέσουμε τα πελατειακά δίκτυα και τον έντονο κομματισμό, που συνέταξε να υφίσταται και να επηρεάζει τις θεσπιζόμενες ρυθμίσεις, αντιλαμβανόμεστε τους πραγματικούς λόγους που υπονόμισαν την ύπαρξη αξιολογητικής και αντικειμενικής αξιολογητικής στο Δημόσιο.

πόφασης του Κυβερνητικού Συμβουλίου Μεταρρύθμισης και της Ειδικής έκθεσης Τεκμηρίωσης της Εισήγησης, ενώ δεν συνοδεύθηκε η διαδικασία αυτή με την απαιτούμενη διαφάνεια καθώς τα προαναφερθέντα έγγραφα δεν αναρτήθηκαν, ως ώφειλαν, στο πρόγραμμα «Διαύγεια».

4 Ο ρόλος του Μνημονίου

Όμως ακόμα και το ίδιο το Μνημόνιο δεν αναφέρεται πουθενά σε τυφλές απολύσεις. Το αντίθετο μάλιστα. Σε πάρα πολλά σημεία του αναφέρει ως στόχο την ορθολογική ανακατανομή του προσωπικού, την αξιολόγησή του, την πρόσληψη νέων υπαλλήλων με υψηλά προσόντα μέσω δικαίων, αντικειμενικών και διαφανών διαδικασιών προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα ελλείμματα σε εξειδικευμένο προσωπικό κ.λπ.

Σε επίπεδο εξαγγελίας (αν και σφώς όχι σε επίπεδο πίεσης για πραγματική υλοποίηση) ακόμα και σε αυτό το Μνημόνιο περιγράφονται οι όροι μιας σοβαρά οργανωμένης και λειτουργούσας δημόσιας διοίκησης.

Καταδεικνύεται λοιπόν ότι, αντί οι θεσπιζόμενες μεταρρυθμίσεις να αντικατοπτρίζουν ένα βιώσιμο όραμα εκσυγχρονισμού της δημόσιας διοίκησης, της κοινωνίας και της οικονομίας της χώρας, στοχεύουν πρωτίτως στη βεβιασμένη και ασύστολη νομοθέτηση, καθ' ύποδειξη των μνημονιακών μας δεσμεύσεων, προκειμένου εν τέλει η χώρα να λάβει, ως απόρροια της συμμόρφωσής της, την εκάστοτε χρηματοδοτική ενίσχυση.

